

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ได้สร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 385 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาถอดรหัส จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาสรุปตามกรอบวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 4 แห่งนั้น โดยภาพรวมพบว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน โดยมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001-30,000 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 61.30 มีสถานภาพโสด มีถิ่นที่อยู่อาศัยในปัจจุบันอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-5 คน

ด้านข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนก่อนหน้านี้แล้ว โดยใช้ระยะเวลาที่ทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในช่วง 1 ชั่วโมง - 2 ชั่วโมง ในส่วนของบุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวนั้นส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการท่องเที่ยวคือ เดินทางมาท่องเที่ยวหรือพักผ่อนหย่อนใจ โดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นพาหนะในการท่องเที่ยว กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจส่วนใหญ่คือ การศึกษาวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน รวมไปถึงการเลือกใช้บริการโฮมสเตย์ ในการค้างคืนมากที่สุด

ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่เกิน 1,000 บาท พร้อมกับจะกลับมาเที่ยวซ้ำอีกและแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้ผู้ติดต่อ

2. แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 2 ด้านคือด้านปัจจัยหลักและปัจจัยดึง พบว่า มีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.96) ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจใน ทั้ง 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านปัจจัยหลัก ในภาพรวมมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 4.44 ออกเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือต้องการความสงบทางจิตใจ รองลงมาคือร้อยละ 4.36 ออกเดินทางเพราะต้องการพบเจอสิ่งที่แปลกใหม่หรือสถานที่ใหม่ๆ ร้อยละ 4.33 ต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจะหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 4.13 ศึกษาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ร้อยละ 4.05 ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชน ร้อยละ 4.04 ต้องการศึกษารเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยเดิม ร้อยละ 3.70 ต้องการที่จะเปิดโอกาสให้กับตนเองได้ติดสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ ร้อยละ 2.78 เข้าร่วมประชุม/สัมมนา หรือติดต่อธุรกิจ ร้อยละ 2.61 เดินทางเพื่อเยี่ยมเยียนญาติมิตรหรือเพื่อน

ด้านปัจจัยดึงนั้น ในภาพรวมมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.08) เมื่อได้พิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 4.29 ได้เห็นถึงความสวยงามทางธรรมชาติในชุมชน เช่นป่าไม้ ภูเขา น้ำตก เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 4.25 ความเป็นมิตรและความมีอัธยาศัยดีของคนในชุมชน ร้อยละ 4.19 วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนรวมถึงภายในชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีเงียบสงบ เหมาะแก่การพักผ่อน ร้อยละ 4.13 ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ร้อยละ 3.98 ความมีชื่อเสียงของชุมชนที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากเข้ามาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ร้อยละ 3.96 มีกิจกรรมที่น่าสนใจให้ได้ศึกษารเรียนรู้ ให้ทดลองและปฏิบัติ ร้อยละ 3.95 มีการโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวตามสื่อออนไลน์ต่างๆ รวมถึงภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการ เช่น ร้านอาหาร ที่พัก ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น และร้อยละ 3.88 ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทาง

3. การรับรู้ของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 4 ด้านคือการเปิดรับสื่อ การเลือกสนใจ การเลือกตีความเข้าใจ และการเลือกจดจำ

พบว่ามีการรับรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.70) ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการรับรู้ทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านการเปิดรับสื่อในภาพรวมมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.36) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 4.01 คือการได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 3.04 คือการได้รับข้อมูลข่าวสารจากการโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์ตามป้ายโฆษณา หรือโปสเตอร์ต่างๆ และร้อยละ 3.02 คือได้รับคำแนะนำจากเอกสารแนะนำการท่องเที่ยวหรือแผ่นพับเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ส่วนในด้านการเลือกสนใจในภาพรวมนั้นมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.85) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 4.06 มีความรู้สึกสนใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาร้อยละ 4.01 ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพราะได้รับการประชาสัมพันธ์จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยว จากเพจเฟซบุ๊ก การรีวิวการท่องเที่ยวในพันทิป เป็นต้น ร้อยละ 3.84 ได้รับคำแนะนำมาจากผู้อื่น และร้อยละ 3.48 ตัดสินใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวเพราะได้รับข้อมูลจากการโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์ตามป้ายโฆษณาหรือโปสเตอร์ต่างๆ

ในด้านการเลือกตีความเข้าใจ ภาพรวมนั้นมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 3.72 พิจารณาเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์ตามป้ายโฆษณาหรือโปสเตอร์ต่างๆ รองลงมาคือร้อยละ 3.54 มีความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านของการเลือกจดจำในภาพรวมนั้น มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 3.98 เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจากสื่อต่างๆ รองลงมาคือร้อยละ 3.89 เคยได้รับคำแนะนำมาจากผู้อื่นที่เคยเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว พบว่า การเลือกประเภทที่พัก ($P\text{-value} = 0.044$) และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ($P\text{-value} = 0.000$) มีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวและผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว พบว่า ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ($P\text{-value} = 0.000$) มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านประชากรศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่ามีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อระดับ ทั้ง 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านประชากรศาสตร์ในภาพรวมมีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้ว พบว่า ร้อยละ 4.06 การมีมิตรไมตรีของคนในชุมชนรองลงมา ร้อยละ 3.77 คือ การที่มีนักท่องเที่ยวจากที่อื่นเข้ามาจำนวนมากส่งผลกระตุ้นให้อยากเดินทางมาท่องเที่ยว

ด้านเทคโนโลยีในภาพรวมมีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.67) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 3.99 มีการโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่นเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยว จากเพจเฟซบุ๊ก การรีวิวการท่องเที่ยวในพันทิป เป็นต้น รองลงมาคือร้อยละ 3.77 มีการจองตั๋วเครื่องบินล่วงหน้าราคาต่ำที่มีจุดหมายปลายทางมายังจังหวัดเชียงใหม่มากขึ้น ร้อยละ 3.48 มีการจองที่พักหรือแพ็คเกจทัวร์ที่สะดวกทางโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ต และร้อยละ 3.44 คือการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยจัดการระบบการบริการอย่างเพียงพอ

ส่วนในด้านการเมือง ในภาพรวมนั้น มีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) โดยเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 3.89 คือ การไม่มีปัญหาทางด้านการเมืองภายในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาร้อยละ 3.84 หน่วยงานของภาครัฐให้การส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น รวมถึงร้อยละ 3.77 คือ เหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว

ด้านของเศรษฐกิจนั้นในภาพรวมมีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้ว พบว่า ร้อยละ 4.07 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเช่นด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านกิจกรรมนันทนาการ ด้านของที่ระลึก มีราคาไม่สูงมากนัก รองลงมา ร้อยละ 4.04 คือมีอัตราค่าบริการห้องพัก ของที่ระลึก ค่าอาหาร ค่าบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยุติธรรม ร้อยละ 3.99 ครอบครัวมีฐานะทางการเงินมั่นคง และร้อยละ 3.88 คือการเปลี่ยนแปลงราคาของเชื้อเพลิงที่ลดลง

ด้านสังคมและวัฒนธรรมในภาพรวมมีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็นแล้วพบว่า ร้อยละ 4.24 มีความประทับใจในทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาร้อยละ 4.21 ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ร้อยละ 4.20 ชาวบ้านมีความเป็นมิตรที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาทักทายเมื่อพบหน้า ร้อยละ 4.15

วัฒนธรรมการแต่งกายของภาคเหนือมีความเป็นเอกลักษณ์ สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตหรือความเป็นอยู่ของภาคเหนือเป็นอย่างดี ร้อยละ 4.10 มีความน่าสนใจของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน และร้อยละ 4.07 ความหลากหลายของวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,000–30,000 บาท ถิ่นที่อยู่อาศัยในปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 1-5 คน ซึ่งมีความสอดคล้องไปในทางเดียวกันกับ ผลการวิจัยของ พรพิมล วิกรัยพัฒน์ (2554) ผลการศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดใกล้เคียงในภาคเหนือ

ส่วนในด้านของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนใหญ่จะเดินทางมากับเพื่อน ระยะเวลาที่ทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 1 ชั่วโมง–2 ชั่วโมง พาหนะที่ใช้เดินทางคือรถยนต์ส่วนบุคคล กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจคือการได้ศึกษาถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคเหนือ รวมถึงเข้าพักโฮมสเตย์ของชุมชน ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวส่วนมากจะไม่เกิน 1,000 บาทต่อคน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ก่อนหน้านี้แล้วและจะกลับมาเที่ยวซ้ำอีก ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2559) ที่ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการดึงคนจากภายนอกเข้ามาเรียนรู้ชุมชน สิ่งดึงดูดนั้นก็คือวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ จึงทำให้นักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติและได้เรียนรู้ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมากขึ้น

จากการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่เน้นให้ความสนใจต่อแรงจูงใจในระดับมาก ซึ่งแรงจูงใจในการท่องเที่ยวนั้นตามที่ ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์ (2544) ได้ระบุว่าแรงจูงใจในการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยพื้นฐานคือ ปัจจัยหลักและปัจจัยดึง ซึ่งปัจจัยหลักนั้นเป็นความต้องการภายในตัวบุคคลที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและปัจจัยดึงเป็นปัจจัยที่จูงใจจากตัวแหล่ง

ท่องเที่ยวที่กระตุ้นให้บุคคลตัดสินใจเลือกเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ โดยความคิดเห็นต่อปัจจัย ผลักดันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการที่จะออกเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ต้องการความสงบทางจิตใจ ต้องการพบเจอสิ่งแปลกใหม่ อีกทั้งยังต้องการที่จะศึกษาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน รวมถึงการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม การดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยเดิม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจนจิรา บรรจงนิกร (2555) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยว จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่าในด้านปัจจัยผลักดันนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อให้เห็นสิ่งแปลกใหม่ อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ดังนั้นจึงต้องการท่องเที่ยวเพื่อลดสภาวะความตึงเครียดจากการทำงาน

ด้านของปัจจัยดึงดูดนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยดึงดูดในระดับมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับประเด็นความสวยงามทางธรรมชาติในชุมชน เช่นป่าไม้ ภูเขา น้ำตกมากที่สุด รองลงมาคือ ความเป็นมิตรและความมีอัธยาศัยไมตรีของคนในชุมชน รวมถึงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จรัสนันท์ สิทธิเจริญ (2551) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในภาคเหนือของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ภูเขา ป่าไม้ อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสิ่งที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ได้มากที่สุด คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม ไม่ว่าจะเป็นภูเขา ป่าไม้ น้ำตก สภาพอากาศที่เย็นสบายเหมาะแก่การพักผ่อน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งได้แก่ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก สาธารณูปโภค ที่พักโฮมสเตย์ เป็นต้น ดังนั้นแรงดึงดูดจึงเป็นตัวกำหนดแหล่งหรือกิจกรรมที่จะไปท่องเที่ยวโดยเป็นตัวเสริมซึ่งกันและกันกับแรงผลักดัน ทำให้การท่องเที่ยวบรรลุผลในที่สุด

ด้านการรับรู้ใน กิ่งพร ทองใบ (2537: 204) ได้ระบุว่ากระบวนการรับรู้ ของแต่ละบุคคล จะมีขอบเขตการรับรู้ และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน ทำให้มีการสะสมการรับรู้ที่ต่างกันเนื่องจากคนเรามีการรับรู้ต่างกัน การรับรู้ยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสาร ซึ่งคนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ทั้งหมด จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งในการศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจต่อการรับรู้ ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมระดับมาก ทั้งด้านการเปิดรับสื่อ การเลือกสนใจ การเลือกตีความเข้าใจ และการเลือกจดจำ แต่ประเด็นในด้านการเปิดรับสื่อนั้นนักท่องเที่ยวให้ความเห็นในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้ง เอกสารคำแนะนำที่เป็นเฉพาะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีในปัจจุบันน้อยไปหรือยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ส่วนในด้านของการเลือกสนใจ การเลือกตีความเข้าใจ และการเลือกจดจำนั้น พบว่า

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและได้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเพราะได้รับคำบอกเล่าจากผู้อื่นที่เคยได้มาเยี่ยมชมก่อนหน้านี้ รวมถึงการได้รับการประชาสัมพันธ์จากสื่อออนไลน์เป็นส่วนมากจึงมีความรู้สึกสนใจที่จะอยากเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บรรยงค์ โตจินดา (2543: 287) ที่ให้ความหมายของการรับรู้ว่าเป็น การที่บุคคลได้รับการตีความและตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม คือ การรับรู้ข้อมูลและการแปลข้อมูลให้เป็นข้อความตามความเข้าใจ การรับรู้จะต้องคำนึงถึงความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ความสนใจและประสบการณ์จึงสามารถทำให้แปลความถูกต้อง ใน การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับปานกลาง เท่านั้น ซึ่งอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารในด้านของชุมชนท่องเที่ยวว่าในชุมชนมี ทรัพยากรการท่องเที่ยวอะไร มีกิจกรรมที่น่าสนใจอะไรบ้าง เป็นต้น แต่ยังไม่ทราบว่า การท่องเที่ยว โดยชุมชนคืออะไร มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร ดังนั้นจึงควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ให้มากขึ้น

ในด้านการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากในด้านสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจาก ความประทับใจในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว ความน่าสนใจและความ หลากหลายของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงการแต่งกายของคนในชุมชนที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถี ชีวิตและความเป็นอยู่ของคนภาคเหนือเป็นอย่างดี ส่วนในด้านของประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจและ เทคโนโลยีนั้นพบว่า การที่มีนักท่องเที่ยวอื่นเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเป็นตัวกระตุ้นให้ อยากเดินทางมาท่องเที่ยว กอปรกับการรีวิวการท่องเที่ยวในอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่มากในปัจจุบันไม่ว่า ทางบล็อก เว็บไซต์การท่องเที่ยว เฟซบุ๊ก การรีวิวการท่องเที่ยวในพันทิป เป็นต้น การรียูว์ดังกล่าวมี การบรรยายประกอบกับรูปภาพที่สวยงามชวนให้ออกเดินทาง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเดินทาง ท่องเที่ยวนั้น วิชัย เทียนน้อย (2543) กล่าวว่าเหตุผลที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวนั้น มาจากความเครียด จากการทำงาน รายได้ของประชากรที่ดีขึ้น ความสะดวกทางด้านการคมนาคม เวลาว่างจาก การทำงานและจำนวนประชากรที่มากขึ้น

อีกทั้งปัจจัยทางด้านเมืองนั้นจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันภาครัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุน ให้ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากปี 2558 ที่ผ่านมานั้นรัฐบาลให้ การสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยการเปิดการท่องเที่ยววิถี ไทย 2558 อย่างเป็นทางการ เพื่อส่งเสริมปีการท่องเที่ยวไทยและเพื่อผลักดันนโยบายของรัฐบาลตาม มติคณะรัฐมนตรี (12 พ.ย.57) ให้ปี พ.ศ.2558 เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย (2015 Discover Thainess) และเป็นวาระแห่งชาติ (รัฐบาลไทย, 2559: ระบบออนไลน์) รวมไปถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ในปัจจุบันมี การเปลี่ยนแปลงราคาเชื้อเพลิงที่ลดลง ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่ยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวจึงเป็น

สิ่งหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางได้สะดวกขึ้น จึงสรุปได้ว่าปัจจัยในทุกด้านเป็นตัวกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทาง และเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดีกลับไปแล้วก็จะเกิดการมาเที่ยวซ้ำและบอกต่อให้ผู้อื่นได้มาเที่ยวด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำมาซึ่งข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท่องเที่ยว เพื่อเป็นการพัฒนาและดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ระดับนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐ ควรจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวหรือแผ่นพับที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในแต่ละแหล่ง เพื่อเป็นการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

1.2 หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรมีการดูแลรักษา ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว และควรให้การสนับสนุนวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนเพื่อให้คงอยู่สืบไป

2. ระดับปฏิบัติการ

2.1 ชุมชนท่องเที่ยวสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการศึกษาปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งจะเห็นความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเพียงภาพกว้างเท่านั้น การศึกษาในครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควบคู่ไปด้วย เช่นการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้การศึกษาในเชิงลึกและเพื่อให้ได้ข้อมูลหรือความคิดเห็นที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวว่านักท่องเที่ยวต้องการอะไร คาดหวังอะไรบ้างจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพราะในปัจจุบันนักท่องเที่ยวต่างชาติเริ่มให้ความสนใจในการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ได้ทราบถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ว่าเป็นอย่างไร สนใจในสิ่งไหน จะได้นำผลการศึกษาที่ได้ไปวางแผนจัดการการท่องเที่ยวและให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวต่อไป

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอิสระอื่นๆ เพื่อจะทำให้ทราบว่า มีตัวแปรใดอีกที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ทั้งในด้านแรงจูงใจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

